

72 TUNTIA**SÄHKÖKATKO****VESIKATKO****KOTIVARA****SISÄLLE SUOJAUTUMINEN**

OMAEHTOINEN VARAUTUMINEN

– Keskustelukortit palveluasumisen henkilökunnalle –

RyhmäRenki.fi

CC BY-NC 4.0 Kirsi Alastalo 2026

TIETOTURVA**HENKINEN KRIISINKESTÄVYYS****VIESTINTÄ JA OIKEA TIETO****TARTUNTATAUDIT**

OHJE

Keskustelukorttien avulla voit ottaa varautumisen puheeksi vertaistuellisella ja toimintaan kannustavalla tavalla. Kauhukuvia ei kannata maalailla. Sen sijaan voit korostaa, että häiriötilanteen, kuten sähkökatkon, saattaa aiheuttaa myrsky tai laitevika. Kotivarasta on hyötyä myös kulkutaudin tai kiireen yllättäessä.

Tavoitteena on saada henkilökunta pohtimaan, mitä varautuminen tarkoittaa oman asumispalvelun ja sen asiakkaiden kohdalla.

Korttien kysymykset perustuvat 72tuntia.fi-sivustoon. Ennen aiheen käsittelyä voit antaa tehtäväksi sivustoon tai Varautuminen kotona -esitteeseen tutustumisen.

Korttien aihesanat kertovat, miltä 72tuntia.fi-sivuston sivulta aiheesta löytyy tietoa. Aihesanojen perusteella voit myös valita vain osan korteista. Jos jokin asia jää epäselväksi, osallistujat voivat pohtia asiaa tai selvittää vastauksen ennen seuraavaa tapaamista.

KOTIVARA

Oho! Kaupat ja tukut menevät kiinni, ja ulkona ei saa liikkua kolmeen vuorokauteen.

Mitä syömistä ja juomista varastoissanne olisi hyvä olla?

KOTIVARA**SÄHKÖKATKO**

Liesi ei lämpene eikä kahvinkeitin porise.

Mitä ruokia ja juomia asiakkaanne nauttivat mielellänne kylmänä?

KOTIVARA

Kotivara ei ole vain ruokaa ja juomaa.

Mitä tarvitsette asiakkaiden terveyden ja hygienian hoitoon kolmen vuorokauden aikana?

KOTIVARA

SÄHKÖKATKO

On synkkä ja myrskyinen yö, ja sähköt ovat poikki.

Miten saatte valoa tai tietoa?

KOTIVARA

Joskus on järkevää pitää kukkaronnyörejä kireämmällä.

Millaista kotivarahankintoihin liittyvää yhteistyötä voitte tehdä eri yksiköiden välillä?

SÄHKÖKATKO

Yksikkönne valot sammuvat yllättäen, ja tulee pilkkosen pimeää.

Miten lähdette selvittämään ongelmaa?

SÄHKÖKATKO

Pyykkikone pyörii ja
astianpesukone suihkii,
kun sähköt katkeavat.

Mitä teette?

SÄHKÖKATKO

Sähköt ovat edelleen poikki,
ja asiakkaat pyytävät raikasta
vettä ja vessareissuja.

Saatteko vetää vessan tai
laskea vettä viemäriin?

SÄHKÖKATKO

Sähkökatko kestää ja lounasaika
on jo mennyt.

Saatteko tehtyä lämmintä ruokaa
tai keitettyä päiväkahvit?

SÄHKÖKATKO

Pakkanen paukkuu. Sähkökatko
pitkittyy ja kylmyys hiipii sisälle.

Miten pidätte talon ja ihmiset
mahdollisimman lämpimänä?

SÄHKÖKATKO

Jääkaappi on täynnä
ja pakastin pullollaan,
mutta sähköä ei tule.

Miten te vältätte vahingot?

KOTIVARA

VESIKATKO

Puhdasta vettä kuluu, kun juo,
kokkaa, tiskaa ja peseytyy.

Kuinka paljon te tarvitsette
puhdasta vettä vuorokaudessa?

VESIKATKO

Kun hana ei lorise vaan korisee,
niin vedensäästövinkeistä ovat
kullan arvoisia.

Millä keinoilla saatte
kotivaranne riittämään?

VESIKATKO

Kaikilla ei ole omaa kaivoa
tai lähdettä, joten vesikatkon
venyessä vedenjakelua tarvitaan.

Millä välineillä haette vettä?

VESIKATKO

Vessan voi vetää vesikatkon aikana vain yhden kerran.

Miten te toimitte, kun vesisäiliöt ovat tyhjiä?

VESIKATKO

Ei tipu eikä lirise – vesikatko voi yllättää.

Mistä lähdette etsimään tietoa?

TARTUNTATAUDIT

Käsien pesu on taudintorjunnan etulinja.

Missä tilanteissa kädet kannattaa aina pestä?

TARTUNTATAUDIT

Rokotukset suojaavat tietyiltä tartuntataudeilta.

Onko kaikkien rokotussuoja ajan tasalla?

TARTUNTATAUDIT

Päätä särkee, lihakset ovat kipeät ja kurkku käheä.

Miksi juuri silloin kannattaa välttää toisia ihmisiä?

TARTUNTATAUDIT

Kohta tulee kyllä aivastus!

Miten aivastat tai yskit oikein?
Entä millaista ohjausta asiakkaat tässä tarvitsevat?

SISÄLLE SUOJAUTUMINEN

Yleistä vaaramerkkiä testataan joka kuun ensimmäisenä arkimaanantaina klo 12.00.

Mistä tiedätte, milloin on tosi kyseessä? Mitä teidän pitää silloin tehdä?

SISÄLLE SUOJAUTUMINEN

Yleinen vaara ohi -merkki kertoo, että vaaratilanne on päättynyt.

Miltä vaara ohi -merkki kuulostaa?
Kuinka pitkä ääni on?

SISÄLLE SUOJAUTUMINEN

Vaaratiedote annetaan
radiossa, televisiossa ja
112 Suomi -sovelluksella.

Joko teillä on puhelimessa
112 Suomi -sovellus?
Oletteko tutustuneet siihen?

SISÄLLE SUOJAUTUMINEN

Myrkyllinen kaasu, savu tai
säteily – näiden vuoksi sisälle
suojautuminen on tarpeen.

Mitä sisätiloissa kannattaa
silloin tehdä?

SISÄLLE SUOJAUTUMINEN

Joditabletit nousevat välillä
lööppeihin ja loppuvat apteekista.

Kuulutteko te tai asiakkaanne
niihin ihmisiin, jotka mahdollisesti
hyötyvät joditableteista?

SISÄLLE SUOJAUTUMINEN

Sininen kolmio oranssilla
pohjalla on väestönsuojan
merkki.

Tiedätekö, missä ovat
teidän väestönsuojanne?

HENKINEN KRIISINKESTÄVYYS

Nukkuminen, syöminen ja liikkuminen rytmittävät päivää myös häiriötilanteessa.

Millainen päivärytmi pitää mielen alan mahdollisimman hyvänä, jos talosta ei voi poistua?

HENKINEN KRIISINKESTÄVYYS

Aika voi tuntua sähkökatkon aikana pitkältä ja ikävältä.

Mitä mieluisia asioita voitte tehdä sisätiloissa ilman sähköä?

HENKINEN KRIISINKESTÄVYYS

Varautuminen on myös tietojen ja taitojen hankkimista.

Millaisia varautumistaitoja olette elämän varrella oppineet?
Mitä haluaisitte vielä oppia?

HENKINEN KRIISINKESTÄVYYS

Stressitaso nousee, sydän hakkaa ja pinna kiristyy!

Millaisilla keinoilla saatte oman stressitasonne laskemaan, kun tilanne on kuormittava?
Entä asiakkaiden stressitason?

HENKINEN KRIISINKESTÄVYYS

Yhteisössä on voimaa!

Keneltä voitte pyytää apua häiriötilanteessa? Entä kuka voisi tarvita teidän apuanne?

VIESTINTÄ JA OIKEA TIETO

Huhumylly pyörii, mutta oikea tieto auttaa toimimaan oikein.

Mistä tietoa kannattaa hakea?
Mihin tiedonlähteisiin luotatte?

VIESTINTÄ JA OIKEA TIETO

Kuva tai video voi olla liian hyvä ollakseen totta.

Millaiset merkit saavat hälytyskellonne soimaan?

VIESTINTÄ JA OIKEA TIETO

Netissä tulee vastaan vaikuttava ja ajatuksenne mullistava asiantuntija.

Miten erotatte mielipiteet tosiasioista?

TIETOTURVA

Tietoturvaan liittyvä sanasto voi aiheuttaa harmaita hiuksia.

Osaatko selittää, mitä tarkoittavat kaksivaiheinen tunnistautuminen, URL-osoite ja SSL-suojaus?

TIETOTURVA

Vahvoja salasanoja tarvitaan monessa paikassa.

Millainen salasana on vaikea murtaa?

TIETOTURVA

Some on parhaimmillaan yhteisöllinen jakamisen paikka, mutta sillä on myös varjopuolensa.

Millaisia tietoja teidän ei kannata jakaa somessa?

OMAEHTOINEN VARAUTUMINEN

Millaisia ajatuksia tai tunteita varautuminen teissä herättää?

Mistä aiheesta haluatte keskustella lisää tai kaipaatte enemmän tietoa?